

Hemels en duivels

HOLLAND
FESTIVAL
Gesualdo

Het Holland Festival 2018 bracht tegenstellingen bijeen, maar de tegengestelde delen (muziek en literatuur, muziek en beelden) weigerden soms een relatie met elkaar aan te gaan en bleven daarom los van elkaar. Het interessante van *Gesualdo* van theatergroep De Warme Winkel en het Nederlands Kamerkoor is dat die onverenigbaarheid juist als uitgangspunt wordt genomen. Afwisselend zingen tien of vijf leden van het kamerkoor keurig naast elkaar in zwarte pakken en avondjurken a capella de hemelse liederen van Renaissance-componist Carlo Gesualdo. Na elk lied kronkelen vijf acteurs van De Warme Winkel, meestal geheel bloot, over het toneel.

Daar is in dit geval een duidelijke reden voor. Gesualdo (1566-1613) was niet alleen een in zijn tijd zeer vernieuwende componist van wonder-schone kerkmuziek en wereldlijke madrigalen. We weten ook dat hij een edelman was, die in onze ogen een liederlijk leven leidde vol sadomasochistische verhoudingen met zijn bedienden. Toen hij zijn vrouw en haar minnaar op een keer samen in bed betrapte, vermoordde hij hen op gruwelijke wijze ter plaatse, en een baby die hij als een bastaardje beschouwde schommelde hij zo lang en heftig dat het kindje erin bleef.

De vraag hoe beide kanten van Gesualdo, de hemelse en de duivelse, samen konden gaan staat centraal in deze voorstelling maar wordt niet rationeel geanalyseerd, eerder voelbaar

gemaakt. Dat gebeurt soms op schokkende, platte, bijna onverdraagbare wijze. Eerst worden de blote lichamen van de acteurs als drumstel gebruikt, dat is wel grappig. Dan martelen ze elkaar daadwerkelijk, al dan niet gefingeerd, soms gaat het erg ver. Naast Vincent Rietveld, Mara van Vlijmen en Ward Weemhoff van De Warme Winkel doen er twee jonge acteurs mee, Florian Myjer en Marieke de Zwaan. Myjer heeft een vaak engelachtig gezicht en is dan ook meestal het slachtoffer van de martelingen, De

Zwaan moet doen alsof zij vanaf een hoge ladder in de mond van een antiek beeld probeert te poepen.

Naarmate de voorstelling vordert wordt er steeds mooier gezongen en beginnen muziek en spel meer door elkaar te lopen. Op een gegeven moment staat een van de zangers van het koor – aandoenlijk – bloot te zingen en Ward Weemhoff haalt met een van de sopranen uiterst intieme herinneringen op aan de tijd toen zij zijn muzieklezars was op de middelbare school

en hij vaak moest nablijven of daarover fantaseerde.

Ten slotte metselt Vincent Rietveld het hele koor met stenen in een graftombe, ze blijven doorzingen achter die muur. Intussen vindt voor op het toneel een bloederige scène plaats met een elektrische zaag, die zich toch ongeveer naar waarheid zo kan hebben afgespeeld: de moord door Gesualdo op zijn vrouw en haar minnaar. Zij smeekt hem om genade: 'Natuurlijk moest ik een minnaar nemen, jij was altijd alleen met je muziek bezig...' Maar hij is onverbiddelijk en het bloed spat over het toneel, terwijl het koor een madrigaal over een liefdesmoord zingt: '*...io moro amando!*'; ik sterf door de liefde. De tegenstellingen zijn volmaakt overbrugd.

MAX ARIAN

Nog een week festival: tickets en programma op hollandfestival.nl. Voor Gesualdo: dewarmewinkel.nl en nederlandskamerkoor.nl